

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-ब

वर्ष ७, अंक १२१

बुधवार, ऑक्टोबर ६, २०२१/आश्विन १४, शके १९४३

[पृष्ठे २१, किंमत : रुपये ९.००

असाधारण क्रमांक २७६

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र अधिनियमांन्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

सामान्य प्रशासन विभाग (माहिती तंत्रज्ञान)
मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ५ ऑक्टोबर २०२१.

अधिसूचना

आधार (वित्तीय व इतर अर्थसहाय्य लाभ आणि सेवा यांचे लक्षित वितरण करण्यासाठी वितरण) अधिनियम, २०१६.

क्रमांक डीबीटी. २०१९/प्र.क्र. १७०/एसईसी १/३९.— ज्या अर्थी सेवा किंवा लाभ किंवा अर्थसहाय्य यांचे वितरण करण्यासाठी ओळख म्हणून, आधारचा वापर करण्यामुळे राज्य शासनाची वितरण प्रक्रिया सुलभ होते; त्यात पारदर्शकता व कार्यक्षमता येते आणि लाभार्थ्यांना त्यांचे हक्क सोईस्कर व अखंड रीतीने आणि एखाद्या व्यक्तीची ओळख पटविण्यासाठी बहुविध दस्तऐवज सादर करण्याची गरज टाळून थेटपणे मिळणे शक्य होते; आणि ज्या अर्थी शालेय शिक्षण व शैक्षणिक क्रिडा विभाग (यात यापुढे ज्यांचा निर्देश, “विभाग” असा केलेला आहे) यासोबत जोडलेल्या अनुसूचीमध्ये नमूद केलेल्या योजनांच्या (यात यापुढे ज्यांचा निर्देश “योजना” असा केलेला आहे) लाभाचे/अर्थसहाय्यांचे वैयक्तिक आधार संलग्न बँक खात्यात संवितरण करण्याचे व्यवस्थापन करीत असून ज्याची मेसर्स महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ मर्यादित (महाआयटी) (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, “अमंलबजावणी अभिकरण” असा केलेला आहे) यांच्यामार्फत अंमलबजावणी करण्यात येत आहे;

आणि ज्या अर्थी योजने अंतर्गत, रोख अर्थसहाय्याच्या स्वरूपातील लाभांचे (यात यापुढे ज्याच्या निर्देश “लाभ” असा केलेला आहे) वैयक्तिक लाभार्थ्यांना (यात यापुढे ज्यांचा निर्देश “लाभार्थी” असा केलेला आहे) वितरण केले जात असून योजनांच्या विद्यमान मार्गदर्शक तत्वांनुसार ज्याची अंमलबजावणी अभिकरणकडून अंमलबजावणी करण्यात येत आहे;

आणि ज्या अर्थी, उपरोक्त योजनेमध्ये महाराष्ट्र राज्याच्या एकत्रित निधीमधून केलेल्या आवर्ती खर्चाचा अंतर्भाव आहे; त्या अर्थी आता आधार (वित्तीय व इतर अर्थसहाय्य, “लाभ आणि सेवा यांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६ (२०१६ चा १८) (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, “उक्त अधिनियम” असा केलेला आहे) याचा कलम ७च्या तरतुदीनुसार आणि शासकीय अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक डीबीटी. २०१९/प्र.क्र. १७०/एसईसी १/३९, दिनांक ३ मार्च २०२० से अधिक्रमण करून महाराष्ट्र शासन, याद्वारे पुढीलप्रमाणे अधिसूचित करीत आहे :—

१. योजने अंतर्गत, लाभ मिळण्यासाठी इच्छुक असणाऱ्या बालकास, याद्वारे आधार क्रमांक बाळगत असल्याचा पुरावा सादर करणे किंवा आधार क्रमांकाचे अधिप्रमाणन करून घेणे आवश्यक असेल.

२. जो बालक आधार क्रमांक बाळगत नाही किंवा जिने अद्याप आधारसाठी नावनोंदणी केलेली नाही अशा या योजने अंतर्गत लाभ मिळविण्यासाठी इच्छुक असलेल्या कोणत्याही बालकाने योजनेसाठी नोंदणी करण्यापूर्वी, त्याच्या मातापित्याच्या किंवा पालकाच्या संमतीने करणे आधार नावनोंदणीकरिता अर्ज करणे आवश्यक असेल, परंतु तो उक्त अधिनियमाच्या कलम ३ नुसार आधार क्रमांक प्राप्त करण्यासाठी हक्कदार असला पाहिजे आणि अशा बालकांना आधार नावनोंदणी करून घेण्यासाठी कोणत्याही नावनोंदणी केंद्रास (भारतीय अनन्यसाधारण ओळख प्राधिकारण) (युआयडी ए आय) (संकेतस्थळ: डब्ल्यु डब्ल्यु डब्ल्यु, युआयडीएआय.जीओव्ही.इन) येथे भेट देता येईल.

३. आधार (नावनोंदणी व अद्यावत करणे) विनियम, २०१६ याच्या विनियम १२ नुसार, विभागाने त्याच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, ज्यांनी अद्याप आधारसाठी नावनोंदणी केलेली नाही अशा लाभार्थ्याकरिता आधार नावनोंदणी सुविधा केंद्र सुरु करणे आवश्यक आहे आणि जर संबंधित गटात किंवा तालुक्यात किंवा तहसीलात कोणतेही आधार नावनोंदणी केंद्र स्थित नसेल तर, विभाग, त्याच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, युआयडीएआयच्या विद्यमान निबंधकाच्या समन्वयाने किंवा ते स्वतः युआयडीएआयचे निबंधक होऊन सोयीच्या ठिकाणी आधार नावनोंदणी सुविधा केंद्रे सुरु करतील:

परंतु, बालकास आधार क्रमांक नेमून, देर्हपर्यंत, योजनेअन्वये आवश्यक असलेले पुढील दस्तऐवज, सादर करण्यास अधीन राहून, योजने अंतर्गत लाभ अशा बालकांना देण्यात येतील :

(क) जर पाच वर्ष वय पूर्ण झाल्यानंतर बालकाचे नाव नोंदविण्यात आले असेल (बायोमेट्रिक नमुन्यासह) तर, त्याची आधार नावनोंदणी ओळखचिठी, किंवा बायोमेट्रिक अद्यावत ओळखचिठी; आणि

(ख) पुढील दस्तऐवजांपैकी कोणताही एक दस्तऐवज :

(एक) जन्म दाखला; किंवा समुचित प्राधिकरणाने दिलेला जन्माचा; अभिलेख किंवा

(दोन) मातापित्याचे नाव अंतर्भूत असलेले शाळेच्या मुख्याध्यापकाने यशोचितरीत्या स्वाक्षरी केलेले शाळेचे ओळखच; आणि

(ग) विद्यमान योजनेच्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार मातापिता किंवा कायदेशीर पालक यांच्याशी असलेल्या लाभार्थ्याच्या नातेसंबंधाचा पुरावा म्हणून पुढीलपैकी कोणताही एक दस्तऐवज

(एक) जन्म दाखला समुचित प्राधिकरणाने दिलेला जन्मचा अभिलेख; किंवा

(दोन) शिधापत्रिका किंवा

(तीन) माजी सैनिक अंशदायी आरोग्य योजना (ईसी एच एस) पत्रिका; किंवा राज्य कामगार विमा महामंडळ (ई एसी आय सी) पत्रिका; किंवा केंद्र सरकार आरोग्य योजना (सीजी एच एससी) पत्रिका किंवा

(चार) निवृत्तीवेतन पत्रिका ; किंवा

(पाच) सेना कॅन्टीन पत्रिका ; किंवा

(सहा) कोणतेही सरकारी कुटुंब हक्कपत्र ; किंवा

(सात) विभागाने विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे इतर कोणताही दस्तऐवज:

परंतु आणखी असे की, त्या प्रयोजनार्थ, विभागाने विशेषरीत्या पदनिर्देशित केलेल्या अधिकार्याद्वारे वरील दस्तऐवज तपासण्यात येतील.

२. या योजने अंतर्गत, लाभार्थ्याना सुलभतेने लाभ पुरविण्याच्या दृष्टीने आधार आवश्यकतेची लाभार्थ्याना जाणीव करून देण्याकरिता माध्यमामार्फत व्यापक प्रसिद्धी देण्यात येईल याची सुनिश्चिती करण्यासाठी विभाग, अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत आवश्यक त्या सर्व व्यवस्था करील.

३. जेहा लाभार्थ्याच्या निकृष्ट बायोमेट्रिक्समुळे किंवा इतर कोणत्याही कारणांमुळे आधार अधिप्रमाणन निष्फल ठरेल तेहा अशा सर्व प्रकरणी, पुढील सुधारात्मक कार्यतंत्र अवलंबण्यात येईल:—

(क) बोटांच्या ठशांचा निकृष्ट दर्जा असेल, अशा प्रकरणी अधिप्रमाणनासाठी डोळ्यातील बुब्लाच्या प्रतिमचे स्कॅन करण्याची (आयरिस स्कॅन) किंवा चेहन्याचे अधिप्रमाणन करण्याची सुविधा अंगिकारण्यात येईल त्याद्वारे, विभाग त्यांच्या

अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत अखंडरीतीने लाभ देण्यासाठी बोटांच्या ठशाच्या अधिप्रमाणानसह डोळ्यातील बुब्बुळाच्या प्रतिमचे स्कॅन (आयरिस स्कॅन) किंवा चेहन्याचे अधिप्राणनासाठी तरतुदी करील;

(ख) बोटाचे ठसे घेणे किंवा डोळ्यातील बुब्बुळाच्या प्रतिमचे स्कॅन करण्याची (आयरिस स्कॅन) किंवा चेहन्याचे अधिप्रमाणन करणे यांमार्फत बायोमेट्रिक अधिप्रमाणन यशस्वी होत नसेल तर, जेव्हा जेव्हा सुसाध्य व अनुजेय असेल तेव्हा आधार एक वेळ परवलीचा शब्द (वन टाईम पासवर्ड) किंवा यथास्थिती, मर्यादित काळासाठी वैधता असलेला वेळ आधारित एक वेळ परवलीचा शब्द (वन टाईम पासवर्ड) अधिप्रमाणन करून देण्यात येईल:

(ग) जेव्हा बायोमेट्रिक किंवा आधार एक वेळ परवलीचा शब्द (पासवर्ड) किंवा वेळ आधारित एक वेळ परवलीचा शब्द (पासवर्ड) शक्य नसेल तेव्हा अशा इतर सर्व प्रकरणी, योजने अंतर्गत लाभ, प्रत्यक्ष आधार पत्राच्या आधारे देता येतील, त्याची अधिप्रमाणता आधार पत्रावर मुद्रित केलेल्या शीघ्र प्रतिसाद संकेतांकामार्फत (क्युआरकोड) पडताळता येऊ शकते आणि विभागाद्वारे अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत (एजन्सीमार्फत) सोईस्कर ठिकाणी शीघ्र प्रतिसाद संकेतांक (क्युआरकोड) वाचकाची आवश्यक ती व्यवस्था पुरविण्यात येईल.

४. यात यावर काहीही अंतर्भूत असले तरी, कोणत्याही बालकास, अधिप्रमाणन करून त्याद्वारे त्याची ओळख सिध्द करण्यास, किंवा आधार क्रमांक बाळगत असल्याचा पुरावा देण्यास निष्फल ठरल्यास, अथवा नावनोंदणीसाठी अर्ज करूनदेखील ज्याला आधार क्रमांक नेमून दिलेला नाही अशा बालकाच्या बाबतील, योजने अंतर्गत लाभ नाकरण्यात येणार नाहीत. परिच्छेद १ च्या उप- परिच्छेद (३) च्या परंतुकाच्या खंड (ख) व (ग) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे, इतर दस्तऐवजांच्या आधारे त्याची ओळख पडताळून त्याद्वारे त्याला लाभ देण्यात येईल आणि जेव्हा अशा इतर दस्तऐवजांच्या आधारे लाभ दिले जातात तेव्हा, त्याचा अभिलेख ठेवण्यासाठी स्वतंत्र नोंदवही ठेवण्यात येईल, जिचे विभागाद्वारे त्यांच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत (एजन्सीमार्फत) नियतकालिक पुर्नविलोकन करण्यात येईल आणि लेखपरिक्षण करण्यात येईल.

५. ही अधिसूचना, ती महाराष्ट्र शासनाच्या राजपत्रात प्रसिध्द केल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येईल.

अनुसूची

अ. क्र.	विभाग	योजना	अंमलबजावणी अभिकरण (कार्यालय)
(१)	(२)	(३)	(४)
१	शालेय शिक्षण व क्रिडा	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांकरिता गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ मर्यादित
२		कनिष्ठ महाविद्यालयात खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

लक्ष्मण वि. सावंत,
शासनाचे अवर सचिव.

GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT (I.T.)
 Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
 Mumbai 400 032, Dated the 5th October 2021.

NOTIFICATION

AADHAAR (TARGETED DELIVERY OF FINANCIAL AND OTHER SUBSIDIES BENEFITS AND SERVICES) ACT, 2016.

DBT/2019/CR. No. 170/Sec 1/ 39.—Whereas, use of Aadhaar number as identity for delivery of services or benefits or subsidies simplifies the State Government, delivery processes, brings transparency and efficiency and enables beneficiaries to get their entitlement directly in a convenient and seamless manner and Aadhaar by obviating the need to produce the multiple documents to prove one's identity; and whereas, the School Education and Sports Department (hereinafter referred as “ the Department”), are administering the Schemes mentioned in **Schedule** appended hereto (hereinafter referred as “ the Schemes”) to disburse the benefits/subsidies to individuals Aadhaar linked bank accounts which are being implemented through M/s Maharashtra IT Corporation Limited (hereinafter referred as “ the implementing agency”);

And whereas, under the scheme, benefits in the form of cash subsidies (herein referred as “ the benefit”) are disbursed to the Students (hereinafter referred as “ the beneficiaries”) which is being implemented through the implementing agency as per the extant Schemes guidelines;

And whereas, the aforesaid scheme involves recurring expenditure incurred from the Consolidated Fund of the State of Maharashtra;

Now, therefore, in pursuance of the provisions of section 7 of the Aadhaar (Targeted Delivery of Financial and other Subsidies, Benefits and Services) Act, 2016 (18 of 2016) (hereinafter referred to as the said Act), and in supersession of the Government Notification, Administration Department No. DBT/2019/CR. No. 170/Sec 1/ 39, dated the 3rd March 2020 the Government of Maharashtra hereby notifies the following, namely :—

- (1) A child desirous of availing the benefits under the Scheme shall hereby be required to furnish proof of possession of the Aadhaar number or undergo Aadhaar authentication.
- (2) Any child desirous of availing the benefits under the Scheme, who does not possess the Aadhaar number or, has not yet enrolled for Aadhaar, shall be required to make application for Aadhaar enrollment subject to the consent of his parents or guardians provided that he is entitled to obtain Aadhaar as per section 3 of the said Act and such children shall visit any Aadhaar enrollment centre (list available at the Unique Identification Authority of India (UIDAI) website www.uidai.gov.in), to get enrolled for Aadhaar.
- (3) As per regulation 12 of the Aadhaar (Enrollment and Update) Regulations, 2016, the Department, through its Implementing Agency, is required to offer Aadhaar enrollment facilities for the beneficiaries who are not yet enrolled for Aadhaar and in case there is no Aadhaar enrollment centre located in the respective Block or Taluka or Tehsil, the Department through its Implementing Agency shall provide Aadhaar enrollment facilities at convenient locations in co-ordination with the existing Registrars of UIDAI or by becoming a UIDAI Registrar themselves:

Provided that, till the time Aadhaar is assigned to the child, the benefits under the Scheme shall be given to such children subject to production of the following documents, namely :—

- (a) if the child has been enrolled after attaining the age of five years (with biometrics collection), his Aadhaar Enrollment Identification slip, or of bio-metric update identification slip; and

(b) any one of the following documents, namely:—

- (i) Birth Certificate; or Record of birth issued by the appropriate authority; or
- (ii) School identity card, duly signed by the Principal of the school, containing parents' names; and

(c) any one of the following documents as proof of relationship of the beneficiary with the parent or legal guardian as per the extant Scheme guidelines, namely:—

- (i) Birth Certificate; or Record of birth issued by the appropriate authority; or
- (ii) Ration Card; or
- (iii) Ex-Servicemen Contributory Health Scheme (ECHS) Card; or Employees' State Insurance Corporation (ESIC) Card; or Central Government Health Scheme (CGHS) Card; or
- (iv) Pension Card; or
- (v) Army Canteen Card; or
- (vi) any Government Family Entitlement Card; or
- (vii) any other document as specified by the Department.

Provided further that, the above documents shall be checked by an officer specifically designated by the Department for that purpose.

2. In order to provide benefits to the beneficiaries under the Scheme conveniently, the Department through its Implementing Agency shall make all the required arrangements to ensure that wide publicity through media shall be given to the beneficiaries to make them aware of the requirement of Aadhaar.

3. In all cases, where Aadhaar authentication fails due to poor biometrics of the beneficiaries or due to any other reason, the following remedial mechanisms shall be adopted, namely:—

- (a) in case of poor fingerprint quality, iris scan or face authentication facility shall be adopted for authentication, thereby the Department through its Implementing Agency shall make provisions for iris scanners or face authentication along with fingerprint authentication for delivery of benefits in seamless manner;
- (b) in case the biometric authentication through fingerprints or iris scan or face authentication is not successful, wherever feasible and admissible authentication by Aadhaar One Time Password or Time-based One-Time Password with limited time validity, as the case may be, shall be offered;
- (c) in all other cases where biometric or Aadhaar One Time Password or Time-based One-Time Password authentication is not possible, benefits under the scheme may be given on the basis of physical Aadhaar letter whose authenticity can be verified through the Quick Response code printed on the Aadhaar letter and the necessary arrangement of Quick Response code reader shall be provided at the convenient locations by the Department through its Implementing Agency.

4. Notwithstanding anything contained hereinabove, no child shall be denied benefits under the Scheme in case of failure to establish his identity by undergoing authentication, or furnishing proof of possession of Aadhaar number, or in the case of a child to whom no Aadhaar number has been assigned, producing an application for enrollment. The benefits shall be given to him by verifying his identity on the basis of other documents as mentioned in clauses (b) and (c) of the proviso of sub-paragraph (3) of paragraph 1, and where benefits are given on the basis of such other documents, a separate register shall be maintained to record the same, which shall be reviewed and audited periodically by the Department through its Implementing Agency.

5. This notification shall come into effect from the date of its publication in the *Official Gazette*.

Schedule

Sr. No. (1)	Department (2)	Scheme (3)	Implementing Agency (Office) (4)
1	School Education and Sports Department	Merit Scholarships for Economically Backward Class Students	Maharashtra IT Corporation Limited
2		Open Merit Scholarships in Junior College	

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

LAXMAN SAWANT,
Under Secretary to Government.

सामान्य प्रशासन विभाग (माहिती तंत्रज्ञान)
मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक ५ ऑक्टोबर २०२१

अधिसूचना

आधार (वित्तीय व इतर अर्थसहाय्य लाभ आणि सेवा यांचे लक्ष्यत वितरण अधिनियम, २०१६).

क्रमांक डीबीटी. २०१९ / प्र.क्र. १७०/एसईसी -१/३९.—ज्याअर्थी, सेवा किंवा लाभ किंवा अर्थसहाय्य यांचे वितरण करण्यासाठी ओळख म्हणून, आधारचा वापर करण्यामुळे, राज्य शासनाची वितरण प्रक्रिया सुलभ होते, त्यात पारदर्शकता व कार्यक्षमता येते आणि लाभार्थ्यांना त्यांचे हक्क, सोईस्कर व अखंड रीतीने आणि एखाद्या व्यक्तीची ओळख पटविण्यासाठी बहुविध दस्तऐवज सादर करण्याची गरज टाळून थेटपणे मिळणे शक्य होते;

आणि ज्याअर्थी आदिवासी विकास विभाग, उच्च व तंत्र शिक्षण संचालनालय, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, कल्याण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय आणि कला संचालनालय (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “विभाग” असा केलेला आहे) हे, यासोबत जोडलेल्या अनुसूचीमध्ये नमूद केलेल्या योजनांच्या (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “योजना” असा केलेला आहे) लाभांचे / अर्थसहाय्यांचे वैयक्तिक आधार संलग्न बँक खात्यात संवितरण करण्याचे व्यवस्थापन करीत असून ज्याची मेसर्स महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ मर्यादित (महाआयटी) (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “अमंलबजावणी अभिकरण” असा, केलेला आहे) यांच्यामार्फत अंमलबजावणी करण्यात येत आहे;

आणि ज्याअर्थी योजने अंतर्गत, रोख अर्थसहाय्याच्या स्वरूपातील लाभांचे (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “लाभ” असा केला आहे.) वैयक्तिक लाभार्थ्यांना (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “लाभार्थी” असा केलेला आहे) वितरण केले जात असून योजनांच्या विद्यमान मार्गदर्शक तत्वांनुसार, ज्याची अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अंमलबजावणी करण्यात येत आहे;

आणि ज्याअर्थी उपरोक्त योजनेमध्ये महाराष्ट्र राज्याच्या एकत्रित निधीमधून केलेल्या आवर्ती खर्चाचा अंतर्भाव आहे;

त्याअर्थी आता, आधार (वित्तीय व इतर अर्थसहाय्य लाभ आणि सेवा लक्ष्यत वितरण) अधिनियम, २०१६ (२०१६ या १८) (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “उक्त अधिनियम” असा केलेला आहे) याच्या कलम ७ च्या तरतुदीनुसार आणि शासकीय अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक डीबीटी २०१९ / प्र.क्र. १७०/ एसईसी १/३९, दिनांक ३ मार्च २०२० चे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्र शासन, याद्वारे, पुढीलप्रमाणे अधिसूचित करीत आहे :—

१. योजने अंतर्गत, लाभ मिळण्यासाठी इच्छुक असणाऱ्या व्यक्तीस, याद्वारे, आधार क्रमांक बाळगत असल्याचा पुरावा सादर करणे किंवा आधार क्रमांकाचे अधिप्रमाणन करून घेणे आवश्यक असेल.

२. जी व्यक्ती आधार क्रमांक बाळगत नाही किंवा जिने अद्याप आधारसाठी नावनोंदणी केलेली नाही अशा या योजने अंतर्गत लाभ मिळविण्यासाठी इच्छुक असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीने, योजनेसाठी नोंदणी करण्यापूर्वी, आधार नाव नोंदणीकरिता अर्ज करणे आवश्यक असेल, परंतु ती व्यक्ती उक्त अधिनियमाच्या कलम ३ नुसार आधार क्रमांक प्राप्त करण्यासाठी हक्कदार असली पाहिजे आणि अशी व्यक्ती, आधार नावनोंदणी करून घेण्यासाठी कोणत्याही आधार नावनोंदणी केंद्रास (भारतीय अनन्यसाधारण ओळख प्राधिकरण (यू. आय. डी.ए.आय) (संकेतस्थळ: डब्ल्यू डब्ल्यू डब्ल्यू. यूआयडीएआयच्या विद्यमान निबंधकाच्या समन्वयाने किंवा ते स्वतः युआयडीएआयचे निबंधक होऊन सोयीच्या ठिकाणी आधार नावनोंदणी सुविधा केंद्रे सुरू करील.

३. आधार (नावनोंदणी व अद्यावत करणे) विनियम, २०१६ याच्या विनियम १२ नुसार, विभागाने, त्याच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, ज्यांनी अद्याप आधारसाठी नावनोंदणी केलेली नाही अशा लाभार्थ्यांकरिता आधार नावनोंदणी सुविधा केंद्र सुरू करणे आवश्यक आहे आणि जर संबंधित गटात किंवा तालुक्यात किंवा तहसीलात कोणतेही आधार नावनोंदणी केंद्र स्थित नसेल तर, विभाग, त्याच्या अंमलबजावणी अधिकरणामार्फत, युआयडीएआयच्या विद्यमान निबंधकाच्या समन्वयाने किंवा ते स्वतः युआयडीएआयचे निबंधक होऊन सोयीच्या ठिकाणी आधार नावनोंदणी सुविधा केंद्रे सुरू करील:

परंतु, व्यक्तीस आधार क्रमांक नेमून देईपर्यंत, योजनेन्वये आवश्यक असलेले दस्तऐवज सादर करण्यास अधीन राहून, योजने अंतर्गत लाभ अशा व्यक्तीला देण्यात येतील :—

एक : १८ वर्षे वयाखालील मुलांकरिता :

(क) जर पाच वर्षे वय पूर्ण झाल्यानंतर, बालकाचे नाव नोंदविण्यात आले असेल

(बायोमेट्रिक नमुन्यासह) तर, त्याची आधार नावनोंदणी ओळखचिठी किंवा बायोमेट्रिक अद्यावत ओळखचिठी; आणि

(ख) पुढील दस्तऐवजांपैकी कोणताही एक दस्तऐवज :—

(एक) जन्म दाखला; किंवा समुचित प्राधिकरणाने दिलेला जन्माचा अभिलेख; किंवा

(दोन) मातापित्याचे नाव अंतर्भूत असलेले शाळेच्या मुख्याध्यापकाने यथोचितरीत्या स्वाक्षरी केलेले शाळेचे ओळखपत्र; आणि

(ग) विद्यमान योजनेच्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार माता / पिता किंवा कायदेशीर पालक यांच्याशी असलेल्या लाभार्थ्याच्या नाते संबंधाचा पुरावा म्हणून पुढीलपैकी कोणताही एक दस्तऐवज :—

(एक) जन्म दाखला ; समुचित प्राधिकरणाने दिलेला जन्माचा अभिलेख; किंवा

(दोन) शिधापत्रिका; किंवा

(तीन) माजी सैनिक / अंशदायी आरोग्य योजना (ईसी एच एस) पत्रिका किंवा राज्य कामगार विमा महामंडळ (ईएसआयसी) किंवा केंद्र सरकार आरोग्य योजना (सीजीएचएस) पत्रिका; किंवा

(चार) निवृत्तीवेतन पत्रिका; किंवा

(पाच) सेना कॅन्टीन पत्रिका; किंवा

(सहा) कोणतेही सरकारी कुटुंब हक्कपत्र; किंवा

(सात) विभागाने विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे इतर कोणताही दस्तऐवजः

दोन: १८ वर्षांवरील लाभार्थ्याकरिता:

(क) जर त्याची नावनोंदणी केली असेल तर, त्याची आधार नावनोंदणी ओळखचिठी; आणि

(ख) पुढीलपैकी कोणताही एक दस्तऐवज;

(एक) बँकेची किंवा डाक कार्यालयाची छायाचित्र असलेली खाते-पुस्तिका; किंवा

(दोन) स्थायी खाते क्रमांक पत्रिका (पॅन कार्ड); किंवा

(तीन) पारपत्र (पासपोर्ट); किंवा

(चार) शिधापत्रिका ; किंवा

(पाच) मतदान ओळखपत्र ; किंवा

(सहा) मनरेगा पत्रिका; किंवा

(सात) छायाचित्र असलेली किसान खातेपुस्तिका; किंवा

(आठ) मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ (१९८८ चा ५९) या अन्वये लायसन देणाच्या प्राधिकरणाने दिलेले वाहन चालन लायसन; किंवा

(नऊ) राजपत्रित अधिकान्याने किंवा तहसिलदाराने कार्यालयीन नाममुद्रित पत्रावर दिलेले अशा व्यक्तीचे छायाचित्र असलेले ओळख प्रमाणपत्र; किंवा विभागाने विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे इतर कोणताही दस्तऐवजः

परंतु आणखी असे की, त्या प्रयोजनार्थ विभागाने विशेषरित्या परनिर्देशित केलेल्या अधिकान्याद्वारे वरील दस्तऐवज तपासण्यात येतील.

(२) या योजने अंतर्गत लाभार्थ्याना सुलभतेने लाभ पुरविण्याच्या दृष्टीने, आधारच्या आवश्यकतेची लाभार्थ्याना जाणीव करून देण्याकरिता माध्यमांमार्फत व्यापक प्रसिद्धी देण्यात येईल याची सुनिश्चिती करण्यासाठी विभाग, अंमलबजावणी अधिकरणामार्फत आवश्यक ती सर्व व्यवस्था करील.

(३) जेव्हा लाभार्थ्याच्या निकृष्ट बायोमेट्रिक्समुळे किंवा इतर कोणत्याही कारणामुळे आधार अधिप्रमाणन निष्फल ठरेल तेव्हा अशा सर्व प्रकरणी, पुढील सुधारात्मक कार्यातंत्र अवलंबण्यात येईल :—

(क) बोटांच्या ठशांचा दर्जा निकृष्ट असेल अशा प्रकरणी अधिप्रमाणनासाठी डोळ्यातील बुबुळाच्या प्रतिमेचे स्कॅन करण्याची (आयरिस स्कॅन) किंवा चेहन्याचे अधिप्रमाणन करण्याची सुविधा अंगिकारण्यात येईल. त्याद्वारे विभाग त्यांच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत अखंडरीतीने लाभ देण्यासाठी बोटांच्या ठशाच्या अधिप्रमाणनासह डोळ्यातील बुबुळांची प्रतिमा स्कॅन करण्यासाठी (आयरिस स्कॅनर) किंवा चेहन्याचे अधिप्रमाणनासाठी तरतुदी करील;

(ख) बोटांचे ठसे घेणे किंवा डोळ्यामधील बुबुळांची प्रतिमा स्कॅन करणे (आयरिस स्कॅन) किंवा चेहन्याचे अधिप्रमाणन करणे यांमार्फत बायोमेट्रिक अधिप्रमाणन यशस्वी होत नसेल तर, जेव्हा जेव्हा सुसाध्य व अनुज्ञेय असेल तेव्हा, आधार एक वेळ परवलीचा शब्द (वन टाईम पासवर्ड) किंवा यथास्थिती, मर्यादित काळासाठी वैधता असलेला वेळ आधारित एक वेळ परवलीचा शब्द (वन टाईम पासवर्ड) अधिप्रमाणन करून देण्यात येईल;

(ग) अशा जेव्हा बायोमेट्रिक किंवा आधार एक वेळ परवलीचा शब्द (पासवर्ड) किंवा वेळ आधारित एक वेळ परवलीचा शब्द (पासवर्ड) शक्य नसेल तेव्हा योजने अंतर्गत लाभ प्रत्यक्ष आधार पत्राच्या आधारे, देता येतील, त्याची अधिप्रमाणता आधार पत्रावर मुद्रित केलेल्या शीघ्र प्रतिसाद सांकेतांकामार्फत (क्यूआर कोड) पडताळता येऊ शकते आणि विभागद्वारे अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत (एजन्सीमार्फत) सोईस्कर ठिकाणी शीघ्र प्रतिसाद सांकेतांक (क्यू आर कोड) वाचकाची आवश्यक ती व्यवस्था पुरविण्यात येईल.

४. यात यावर काहीही अंतर्भूत असले तरी, कोणत्याही बालकास, अधिप्रमाणन करून त्याद्वारे त्याची ओळख सिद्ध करण्यास, किंवा आधार क्रमांक बाळगत असल्याच्या पुरावा देण्यास निष्कळ ठरल्यास, अथवा नावनोंदणीसाठी अर्ज करून देखील ज्याला आधार क्रमांक नेमून दिलेला नाही अशा बालकाच्या बाबतीत, योजने अंतर्गत लाभ नाकारण्यात येणार नाहीत. परिच्छेद १ च्या उप - परिच्छेद (३) च्या परंतुकाच्या खंड एक (ख) व एक (ग) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे, इतर दस्तऐवजांच्या आधारे त्याची ओळख पडताळून त्याद्वारे त्याला लाभ देण्यात येईल, आणि जेव्हा अशा इतर दस्तऐवजांच्या आधारे लाभ दिले जातात तेव्हा, त्याचा अभिलेख ठेवण्यासाठी स्वतंत्र नोंदवही ठेवण्यात येईल, जिचे विभागाद्वारे त्यांच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत (एजन्सीमार्फत) नियतकालिक पूर्वविलोकन आणि लेखापरीक्षण करण्यात येईल.

५. ही अधिसूचना, ती महाराष्ट्र शासनाच्या राजपत्रात प्रसिद्ध केल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येईल.

अनुसूची

अ. क्र.	विभाग	योजना	अंमलबजावणी अभिकरण (कार्यालय)
(१)	(२)	(३)	(४)
१	उच्च व तंत्र	डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना (डी ओ ए)	महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ
२		राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना (ईबीसी)	
३		गुणवंत विद्यार्थी शिष्यवृत्ती सहाय्य-कनिष्ठ स्तर	
४		गुणवंत विद्यार्थी शिष्यवृत्ती सहाय्य- वरिष्ठ स्तर	
५	शिक्षण	डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना (डी एच ई)	
६		स्वातंत्र सैनिकांच्या मुलांना शैक्षणिक सवलत	
७		माजी सैनिकांच्या मुलांना शैक्षणिक सवलत	
८	विभाग	एकलव्य शिष्यवृत्ती	
९		शासन संशोधन अधिछत्र	
१०		शासन विद्यानिकेतन शिष्यवृत्ती	
११		जवाहरलाल नेहरू विद्यापीठ शिष्यवृत्ती	
१२		राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना	
१३		गणित / भौतिकशास्त्र विषय असणाऱ्या गुणवंत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती	
१४		राज्य शासन दक्षिणा अधिछत्र शिष्यवृत्ती	
१५		राज्य शासन खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	
१६		राज्य अल्पसंख्याक शिष्यवृत्ती भाग दोन (डी एच ई)	

१७		डॉ. पंजाबराव देशमुख वस्तिगृह निर्वाह भत्ता योजना	महाराष्ट्र तंत्रज्ञान मर्यादित	माहिती महामंडळ
१८		राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शुल्क प्रतिपूर्ती योजना		
१९		उच्च व व्यावसायिक पाठ्यक्रम शिकणाऱ्या अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती (डी एम ई आर)		
२०	वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग	डॉ. पंजाबराव देशमुख वस्तिगृह निर्वाह भत्ता योजना (डी टी ई)	महाराष्ट्र तंत्रज्ञान मर्यादित	माहिती महामंडळ
२१		राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना (ईबीसी)		
२२		उच्च व व्यावसायिक पाठ्यक्रम शिकण्याऱ्या अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती (डीटीएल)		
२३		भारत सरकार मेट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती		
२४		व्यावसायिक पाठ्यक्रम शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांकरिता निर्वाह भत्ता		
२५	सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग	विकलांग व्यक्तींकरिता मेट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती	महाराष्ट्र तंत्रज्ञान मर्यादित	माहिती महामंडळ
२६		मेट्रिकोत्तर ट्युशन फी व परीक्षा फी (फी सवलत)		
२७		राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज गुणवत्ता शिष्यवृत्ती		
२८		मेट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना (भारत सरकार)		
२९		आदिवासी विद्यार्थ्यांकरिता ट्युशन फी व परीक्षा (फी सवलत)		
३०	आदिवासी विकास विभाग	व्यवसाय शिक्षण फी प्रतिपूर्ती	महाराष्ट्र तंत्रज्ञान मर्यादित	माहिती महामंडळ
३१		व्यवसाय शिक्षण निर्वाह भत्ता		
३२	विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग, विशेष मागासवर्ग कल्याण विभाग	व्यावसायिक पाठ्यक्रमात शिकत असणाऱ्या व व्यावसायिक महाविद्यालयांशी संलग्न असलेल्या वस्तिगृहात राहणाऱ्या विजाभज (क्ही जे एन टी) व विमाप्र (एस बी सी) विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्यांचे प्रदान	महाराष्ट्र तंत्रज्ञान मर्यादित	माहिती महामंडळ
३३		इमाव (ओबीसी) विद्यार्थ्यांना मेट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती		
३४		विमाप्र (एसबीसी) विद्यार्थ्यांना मेट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती		
३५		विजाभज (क्ही जे एन टी) विद्यार्थ्यांना मेट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती		
३६		विजाभज (क्ही जे एन टी) व विमाप्र (एसबीसी) प्रवर्गाच्या ११वी व १२वी मध्ये शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांना राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज गुणवत्ता शिष्यवृत्ती		
३७		इमाव (ओबीसी) विद्यार्थ्यांना ट्युशन फी व परीक्षा फी		
३८		विमाप्र (एसबीसी) विद्यार्थ्यांना ट्युशन फी व परीक्षा फी		
३९		विजाभज (क्ही जे एन टी) विद्यार्थ्यांना ट्युशन फी व परीक्षा फी		

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

लक्ष्मण वि. सावंत,
शासनाचे अवर सचिव.

GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

Mantralaya, Madam Cama Marg,
Hutama Rajguru Chowk, Mumbai 400 032,
Dated the 5th October 2021.

NOTIFICATION

AADHAAR (TARGETED DELIVERY OF FINANCIAL AND OTHER SUBSIDIES BENEFITS AND SERVICES) ACT, 2016.

DBT/2019/CR. No. 170/Sec 1/ 39.—Whereas, use of Aadhaar number as identity for delivery of services or benefits or subsidies simplifies the State Government, delivery processes, brings in transparency and efficiency and enables beneficiaries to get their entitlements directly in a convenient and seamless manner and Aadhaar by obviating the need to produce the multiple documents to prove one's identity; and whereas, the Tribal Development Department, Directorate of Higher and Technical Education, VJNT, OBC and Social Justice and Special Assistance Department, Welfare Department, Directorate of Medical Education and Research and Directorate of Arts (hereinafter referred as “ the Departments”), are administering the Schemes mentioned in **Schedule** appended hereto (hereinafter referred as “ the Schemes”) to disburse the benefits/subsidies to individuals Aadhaar linked bank accounts which are being implemented through M/s Maharashtra IT Corporation Limited (hereinafter referred as “ the implementing agency”);

And whereas, under the scheme, benefits in the form of cash subsidies (herein referred as “ the benefit”) are disbursed to the Individual beneficiaries (hereinafter referred as “ the beneficiaries”) which is being implemented through the implementing agency as per the extant Schemes guidelines;

And whereas the aforesaid scheme involves recurring expenditure incurred from the Consolidated Fund of the State of Maharashtra.

Now, therefore, in pursuance of the provisions of section 7 of the Aadhaar (Targeted Delivery of Financial and other Subsidies, Benefits and Services) Act, 2016 (18 of 2016) (hereinafter referred to as the said Act), and in supersession of the Government Notification, General Administration Department, No. DBT 2019/CR. No. 170/Sec 1/39, dated the 3rd March 2020 the Government of Maharashtra hereby notifies the following, namely :—

1. An individual desirous of availing the benefits under the Scheme shall hereby be required to furnish proof of possession of the Aadhaar number or undergo Aadhaar authentication
2. Any individual desirous of availing the benefit under the Schemes, who does not possess the Aadhaar number or, has not yet enrolled for Aadhaar, shall be required to make application for Aadhaar enrolment before registering for the scheme provided individual is entitled to obtain Aadhaar as per Section-3 of the said Act and such individuals may visit any Aadhaar enrolment centre (list available at Unique Identification Authority of India (UIDAI) (website: www.uidai.gov.in), to get enrolled for Aadhaar.

3. As per **regulation 12** of the Aadhaar (Enrolment and Update) Regulations, 2016, the Department through its implementing agency, is required to offer Aadhaar enrolment facilities for the beneficiaries who are not yet enrolled for Aadhaar and in case there is no Aadhaar enrolment centre located in the respective Block or Taluka or Tehsil, the Department through its implementing agency shall provide Aadhaar enrolment facilities at convenient locations in coordination with the existing Registrars of UIDAI or becoming UIDAI Registrar themselves :

Provided that, till the time Aadhaar is assigned to the Individual, benefit under the Scheme shall be given to such individual, subject to the production of the documents required under the schemes, namely :-

I: For children below 18 years old:

- (a) if the child has been enrolled after attaining the age of five years (with biometrics collection), his Aadhaar Enrolment Identification slip, or of bio-metric update identification slip; and
- (b) any one of the following documents, namely:-
  - (i) Birth Certificate; or Record of birth issued by the appropriate authority; or
  - (ii) School identity card, duly signed by the Principal of the school, containing parents' names; and
- (c) any one of the following documents as proof of relationship of the beneficiary with the parent or legal guardian as per the extant Scheme guidelines, namely:-
  - (i) Birth Certificate; or Record of birth issued by the appropriate authority; or
  - (ii) Ration Card; or
  - (iii) Ex-Servicemen Contributory Health Scheme (ECHS) Card; or Employees' State Insurance Corporation (ESIC) Card; or Central Government Health Scheme (CGHS) Card; or
  - (iv) Pension Card; or
  - (v) Army Canteen Card; or
  - (vi) any Government Family Entitlement Card; or
  - (vii) any other document as specified by the Department:

II: For beneficiaries above 18 years old:

- (a) if he has enrolled, his Aadhaar Enrolment Identification slip; and
- (b) any one of the following documents, namely :-
  - (i) Bank or Post office Passbook with Photo; or
  - (ii) Permanent Account Number (PAN) Card; or
  - (iii) Passport; or
  - (iv) Ration Card; or
  - (v) Voter Identity Card; or

- (vi) MGNREGA card; or
- (vii) Kisan Photo passbook; or
- (viii) Driving license issued by the Licensing Authority under the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988); or
- (ix) Certificate of identity having photo of such person issued by a Gazetted Officer or a Tehsildar on an official letter head; or any other document as specified by the Department:

Provided further that, the above documents shall be checked by an officer specifically designated by the Department for that purpose.

2. In order to provide benefits to the beneficiaries under the Scheme conveniently, the Department through its Implementing Agency shall make all the required arrangements to ensure that wide publicity through media shall be given to the beneficiaries to make them aware of the requirement of Aadhaar.

3. In all cases, where Aadhaar authentication fails due to poor biometrics of the beneficiaries or due to any other reason, the following remedial mechanisms shall be adopted, namely:-

(b) in case of poor fingerprint quality, iris scan or face authentication facility shall be adopted for authentication, thereby the Department through its Implementing Agency shall make provisions for iris scanners or face authentication along with finger-print authentication for delivery of benefits in seamless manner;

(c) in case the biometric authentication through fingerprints or iris scan or face authentication is not successful, wherever feasible and admissible authentication by Aadhaar One Time Password or Time-based One-Time Password with limited time validity, as the case may be, shall be offered;

(d) in all other cases where biometric or Aadhaar One Time Password or Time-based One-Time Password authentication is not possible, benefits under the scheme may be given on the basis of physical Aadhaar letter whose authenticity can be verified through the Quick Response code printed on the Aadhaar letter and the necessary arrangement of Quick Response code reader shall be provided at the convenient locations by the Department through its Implementing Agency.

4. Notwithstanding anything contained herein above, no child shall be denied benefits under the Scheme in case of failure to establish his identity by undergoing authentication, or furnishing proof of possession of Aadhaar number, or in the case of a child to whom no Aadhaar number has been assigned, producing an application for enrolment. The benefit shall be given to him by verifying his identity on the basis of other documents as mentioned in clauses I (b) and I (c) of the proviso of sub-paragraph (3) of paragraph 1, and where benefits are given on the basis of such other documents, a separate register shall be maintained to record the same, which shall be reviewed and audited periodically by the Department through its Implementing Agency.

5. This notification shall come into effect from the date of its publication in the *Official Gazette*.

Schedule

Sr. No.	Department	Scheme	Implementing Agency (Office)
1	Higher and Technical Education Department	Dr. Panjabrao Deshmukh Vasatigruh Nirvah Bhatta Yojna (DOA)	Maharashtra IT Corporation Limited
2		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulkh Shishyavrutti Yojna (EBC)	
3		Assistance to Meritorious Students Scholarship - Junior Level	
4		Assistance to Meritorious Students Scholarship - Senior Level	
5		Dr. Panjabrao Deshmukh Vasatigruh Nirvah Bhatta Yojna (DHE)	
6		Education Concession to the Children Freedom Fighter	
7		Education Concession to the Children of Ex-Servicemen	
8		Eklavya Scholarship	
9		Government Research Adhichatra	
10		Government Vidyaniketan Scholarship	
11		Jawaharlal Nehru University Scholarship	
12		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulkh Shishyavrutti Scheme	
13		Scholarship to Meritorious Students possessing Mathematics /Physics	
14		State Government Daxshina Adhichatra Scholarship	
15		State Government Open Merit Scholarship	
16		State Minority Scholarship Part II (DHE)	
17		Dr. Panjabrao Deshmukh Hostel Maintenance Allowance	
18		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Fee Reimbursement Scheme	Maharashtra IT Corporation Limited
19		Scholarship for students of minority communities pursuing Higher and Professional Courses (DMER)	
20	Medical Education and Drug Department	Dr. Panjabrao Deshmukh Vastigruh Nirvah Bhatta Yojna (DTE)	
21		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulkh Shishyavrutti Yojna (EBC)	
22		Scholarship for students of minority communities pursuing Higher and Professional Courses (DTE)	

Sr. No.	Department	Scheme	Implementing Agency (Office)
23	Social Justice and Special Assistance Department	Government of India Post-Matric Scholarship	Maharashtra IT Corporation Limited
24		Maintenance Allowance for student Studying in professional courses	
25		Post-Matric Scholarship for persons with disability	
26		Post-Matric Tuition Fee and Examination Fee (Freeship)	
27		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Merit Scholarship	
28	Tribal Development Department	Post Matric Scholarship Scheme (Government of India)	Maharashtra IT Corporation Limited
29		Tuition Fee & Exam Fee for Tribal Students (Freeship)	
30		Vocational Education Fee Reimbursement	
31		Vocational Education Maintenance Allowance	
32	VJNT,OBC and SBC Welfare Department	Payment of Maintenance Allowance to VJNT and SBC Students Studying in Professional Courses and Living in Hostel Attached to Professional Colleges	Maharashtra IT Corporation Limited
33		Post Matric Scholarship to OBC Students	
34		Post Matric Scholarship to SBC Students	
35		Post Matric Scholarship to VJNT Students	
36		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Merit Scholarship for students studying in 11th & 12th standard of VJNT & SBC category	
37		Tuition Fees and Examination Fees to OBC Students	
38		Tuition Fees and Examination Fees to SBC Students	
39		Tuition Fees and Examination Fees to VJNT Students	

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

LAXMAN SAWANT,
Under Secretary to Government.

सामान्य प्रशासन विभाग (माहिती तंत्रज्ञान)

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०२१

अधिसूचना

आधार (वित्तीय व इतर अर्थसहाय्य, लाभ आणि सेवा यांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६.

क्रमांक डीबीटी २०१९ /प्र.क्र १७०/एसईसी १/३१.—ज्याअर्थी, सेवा किंवा लाभ किंवा अर्थसहाय्य यांचे वितरण करण्यासाठी ओळख म्हणून, आधारचा वापर करण्यामुळे, राज्य शासनाची वितरण प्रक्रिया सुलभ होते, त्यात पारदर्शकता व कार्यक्षमता येते आणि लाभार्थ्यांना त्यांचे हक्क सोईस्कर व आंखंड रीतीने आणि एखाद्या व्यक्तीची ओळख पटविण्यासाठी बहुविध दस्तऐवज सादर करण्याची गरज टाळून थेटपणे मिळणे शक्य होते; आणि ज्याअर्थी महाराष्ट्र कृषी शिक्षण व संशोधन परिषद (एस सी ई ई) आणि महाराष्ट्र पशू व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ (एम ए एफ एस यू), कृषी विभागांतर्गत किसान योजना (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “विभाग “ असा केलेला आहे) हे, यासोबत जोडलेल्या अनुसूचीमध्ये नमूद केलेल्या योजनांच्या (यात यापुढे ज्यांच्या निर्देश “योजना” असा केलेला आहे) लाभाचे / अर्थसहाय्यांचे वैयक्तिक आधार संलग्न बँक खात्यात संवितरण करण्याचे व्यवस्थापन करीत असून ज्याची मेसर्स महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ मर्यादित (महाआयटी) (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, “अंमलबजावणी अभिकरण “ केलेला आहे) यांच्यामार्फत अंमलबजावणी करण्यात येत आहे;

आणि ज्याअर्थी, योजनेअंतर्गत रोख (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “लाभ” असा केला आहे) अर्थसहाय्याच्या स्वरूपातील लाभाचे/ वैयक्तिक लाभार्थ्यांना (यात यापुढे ज्यांचा निर्देश लाभार्थी असा केलेला आहे) वितरण केले जात असून योजनांच्या विद्यमान मार्गदर्शक तत्वानुसार, ज्याची अंमलबजावणी अधिकरणाकडून करण्यात येत आहे;

आणि ज्याअर्थी, उपरोक्त योजनेमध्ये महाराष्ट्र राज्याच्या एकत्रित निधीमधून केलेल्या आवर्ती खर्चाचा अंतर्भव आहे;

त्याअर्थी, आता आधार (वित्तीय व इतर अर्थसहाय्य, लाभ आणि सेवा यांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६ (२०१६ चा १८) (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, “उक्त अधिनियम” असा केलेला आहे) याचा कलम ७ च्या तरतुदीनुसार आणि शासकीय अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक डीबीटी २०१९ / प्र.क्र १७०/एस ई.सी १/३१, दिनांक ३ मार्च, २०२० चे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्र शासन, याद्वारे, पुढीलप्रमाणे अधिसूचीत करीत आहे :

१. योजनेअंतर्गत, लाभ मिळविण्यासाठी इच्छूक असणाऱ्या व्यक्तीस, याद्वारे आधार क्रमांक बाळगत असल्याचा पुरावा सादर करणे किंवा आधार क्रमांकाचे अधिप्रमाणन करून घेणे आवश्यक असेल
२. जी व्यक्ती आधार क्रमांक बाळगत नाही किंवा जिने अद्याप आधारसाठी नावनोंदणी केलेली नाही अशा योजनेअंतर्गत लाभ मिळविण्यासाठी इच्छूक असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीने, योजनेसाठी नावनोंदणी करण्यापूर्वी, आधार नावनोंदणीकरिता अर्ज आवश्यक असेल, परंतु ती व्यक्ती, उक्त अधिनियमाच्या कलम ३ नुसार आधार क्रमांक प्राप्त करण्यासाठी हक्कदार असली पाहिजे आणि अशी व्यक्ती, आधार नावनोंदणी करून घेण्यासाठी कोणत्याही आधार नावनोंदणी केंद्रास (भारतीय अनन्यसाधारण ओळख प्राधिकरण) (युआयडीएआय) (संकेतस्थळ डब्ल्यू डब्ल्यू डब्ल्यू आयडीएआय.जीओडी.आयएन) येथे उपलब्ध असलेली सूची आहे भेट देऊ शकेल.
३. आधार (नावनोंदणी व अद्यावत करणे) विनियम, २०१६ याच्या विनियम १२ नुसार, विभागाने त्याच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, ज्यांनी अद्याप आधारसाठी नावनोंदणी केलेली नाही अशा लाभार्थ्यांकरिता आधार नावनोंदणी सुविधा केंद्र सुरू करणे आवश्यक आहे आणि जर संवंधित गटात किंवा तालुक्यात किंवा तहसिलात कोणतेही आधार नावनोंदणी केंद्र स्थित नसेल तर, विभाग त्याच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, युआयडीएआयच्या विद्यमान निबंधकाच्या समन्वयाने किंवा ते स्वतः युआयडीएआयचे निबंधक होऊन सोयीच्या ठिकाणी आधार नावनोंदणी सुविधा केंद्र सुरू करील:

परंतु, व्यक्तीस आधार क्रमांक नेमून देईपर्यंत, या योजनेअन्वये आवश्यक असलेले दस्तऐवज सादर करण्यास अधीन राहून, अशा व्यक्तीला योजनेअंतर्गत लाभ देण्यात येतील:- ते असे

एक : १८ वर्ष वर्षाखालील मुलांकिता:

- जर पाच वर्ष वर्ष पूर्ण झाल्यानंतर, बालकाचे नाव नोंदविण्यात आले असेल (बायोमेट्रिक नमून्यासह) तर, त्याची आधार नावनोंदणी ओळखचिडी, किंवा बायोमेट्रिक अद्यावत ओळखचिडी, आणि
- (ख) पुढील दस्तऐवजांपैकी कोणताही एक दस्तऐवज:-
- (एक) जन्म दाखला; किंवा समुचित प्राधिकरणाने दिलेला जन्माचा अभिलेख;

किंवा

(दोन) मातापित्याचे नाव अंतर्भूत असलेले शाळेच्या मुख्याद्यापकाने यथोचितरीत्या शाळेचे ओळखपत्र, आणि

(ग) विद्यमान योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार माता-पिता किंवा कायदेशीर पालक यांच्याशी असलेल्या लाभार्थ्यांच्या नाते संबंधाचा पुरावा म्हणून पुढीलपैकी कोणतेही एक दस्तऐवज :—

(एक) जन्म दाखला प्रमाणपत्र; समुचित प्राधिकरणाने दिलेला जन्माचा अभिलेख; किंवा

(दोन) शिधापत्रिका; किंवा

(तीन) माजी सैनिक / अंशदायी आरोग्य योजना (इसी एच एस) पत्रिका किंवा राज्य कामगार विमा महामंडळ (ईएसआयसी) पत्रिका किंवा केंद्र सरकार आरोग्य योजना (सीजीएचएस) पत्रिका; किंवा

(चार) निवृत्तीवेतन पत्रिका; किंवा

(पाच) सेना कॅन्टीन पत्रिका किंवा

(सहा) कोणतेही सरकारी कुटुंब हक्कपत्र; किंवा

(सात) विभागाने विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे इतर कोणताही दस्तऐवज :

दोन: १८ वर्षावरील लाभार्थ्यांकरिता

(क) जर त्याची नावनॉदणी केली असेल तर, त्याची आधार नावनॉदणी ओळखचिठी; आणि

(ख) पुढीलपैकी कोणतेही एक दस्तऐवज,

(एक) बँकेची किंवा डाक कार्यालयाची छायाचित्र असलेली खाते पुस्तिका; किंवा

(दोन) स्थायी खाते क्रमांक पत्रिका (पैन कार्ड); किंवा

(तीन) पारपत्र (पासपोर्ट); किंवा

(चार) शिधापत्रिका; किंवा

(पाच) मतदान ओळखपत्र; किंवा

(सहा) मनरेगा पत्रिका किंवा

(सात) छायाचित्र असलेली किसान खाते पुस्तिका; किंवा

(आठ) मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ (१९८८ चा ५९) या अन्वये लायसन देणाऱ्या प्राधिकरणाने दिलेले वाहन चालन लायसन; किंवा

(नव) राजपत्रित अधिकाऱ्याने किंवा तहसिलदाराने कार्यालयीन नाममुद्रित पत्रावर दिलेले अशा व्यक्तीचे छायाचित्र असलेले ओळख प्रमाणपत्र; किंवा विभागाने विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे इतर कोणताही दस्तऐवज:

परंतु आणखी असे की, त्या प्रयोजनार्थ, विभागाने विशेषरीत्या पदनिर्देशित केलेल्या अधिकाऱ्यांद्वारे वरील दस्तऐवज तपासण्यात येतील.

(२) या योजनेअंतर्गत, लाभार्थ्यांना सुलभतेने लाभ पुरविण्याच्या दृष्टीने उक्त आधारच्या आवश्यकतेची लाभार्थ्यांना जाणीव करून देण्याकरिता माध्यमांमार्फत व्यापक प्रसिद्धी देण्यात येईल याची सुनिश्चिती करण्यासाठी विभाग, अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत आवश्यक त्या सर्व व्यवस्था करील.

(३) जेव्हा लाभार्थ्यांच्या निकृष्ट बायोमेट्रिक्समुळे किंवा इतर कोणत्याही कारणांमुळे आधार अधिप्रमाणन निष्कळ ठरेल तेव्हा, अशा सर्व प्रकरणी, पुढील सुधारात्मक कार्यतंत्र अवलंबण्यात येईल:-

(क) बोटांच्या ठशांचा निकृष्ट दर्जा असेल अशा प्रकरणी अधिप्रमाणनासाठी डोळ्यातील बुब्बुळाची प्रतिमेचे स्कॅन करण्याची (आयरिस स्कॅन) किंवा

चेह-याचे अधिप्रमाणन करण्याची सुविधा अंगिकारण्यात येईल त्याद्वारे, विभाग त्यांच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत अंखडरीतीने लाभ देण्यासाठी बोटांच्या ठशाच्या अधिप्रमाणनासह डोळ्यातील बुब्बुळाची प्रतिमा स्कॅन करण्यासाठी (आयरिस स्कॅनर) किंवा चेह-याचे अधिप्रमाणनासाठी तस्तुदी करील,

(ख) बोटाचे उसे घेणे किंवा डोळ्यातील बुब्बुळाची प्रतिमा स्कॅन करणे (आयरिस स्कॅन) किंवा चेह-याचे अधिप्रमाणन करणे यांमार्फत बायोमेट्रिक अधिप्रमाणन यशस्वी होत नसेल तर, जेव्हा सुसाध्य व अनुज्ञेय असेल तेव्हा, आधार एक वेळ परवलीचा शब्द (वन टाईम पासवर्ड) किंवा यथास्थिती, मर्यादित काळासाठी वैधता असलेला वेळ आधारित एक वेळ परवलीचा शब्द (वन टाईम पासवर्ड) अधिप्रमाणन करू देण्यात येईल,

(ग) जेव्हा बायोमेट्रीक किंवा आधार एक वेळ परवलीचा शब्द (पासवर्ड) किंवा वेळ आधारित एक वेळ परवलीचा शब्द (पासवर्ड) शक्य नसेल तेव्हा अशा इतर सर्व प्रकरणी, योजनेअंतर्गत लाभ प्रत्यक्ष आधार पत्राच्या आधारे देता येतील, त्याची अधिप्रमाणता आधार

पत्रावर मुद्रित केलेल्या शीघ्र प्रतिसाद संकेतांकामार्फत (क्यूआरकोड) पडताळता येऊ शकते आणि विभागाद्वारे अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत (एजन्सीमार्फत), सोईस्कर ठिकाणी शीघ्र प्रतिसाद संकेतांक (क्यूआर कोड) वाचकाची आवश्यक ती व्यवस्था पुरविण्यात येईल.

४. यात यावर काहीही अंतर्भूत असले तरी, कोणत्याही बालकास, अधिप्रमाणन करून त्याद्वारे त्याची ओळख सिद्ध करण्यास किवा आधार क्रमांक बाळगत असल्याचा पुरावा देण्यास निष्कळ ठरल्यास, अथवा नावनोंदणीसाठी अर्ज करून देखील ज्याला आधार क्रमांक नेमून दिलेला नाही अशा बालकाच्या बाबतीत, योजने अंतर्गत लाभ नाकारण्यात येणार नाहीत. परिच्छेद १ च्या उप परिच्छेद (३) च्या परंतुकाच्या खंड एक (ख) व एक (ग) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे, इतर दस्तऐवजांच्या आधारे त्याची ओळख पडताळून त्याद्वारे त्याला लाभ देण्यात येईल, आणि जेव्हा अशा इतर दस्तऐवजांच्या आधारे लाभ दिले जातात तेव्हा, त्याचा अभिलेख ठेवण्यासाठी स्वतंत्र नोंदवही ठेवण्यात येईल, जिचे विभागाद्वारे त्यांच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत (एजन्सीमार्फत) नियतकालिक पुर्नावलोकन करण्यात येईल आणि लेखापरीक्षण करण्यात येईल.

५. ही अधिसूचना, ती महाराष्ट्र शासनाच्या राजपत्रात प्रसिद्ध केल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येईल.

अनुसूची

अ. क्र.	विभाग	योजना	अंमलबजावणी अभिकरण (कार्यालय)
१	कृषी विभाग	डॉ. पंजाबराव देशमुख वस्तिगृह निर्वाह भत्ता योजना (एम ए एफ एस यू)	महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ मर्यादित
२		राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना (इ.बी. सी)	
३		डॉ. पंजाबराव देशमुख वस्तिगृह निर्वाह भत्ता योजना (ए.जी.आर.)	महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ मर्यादित
४		राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना (इ.बी. सी)	

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

लक्ष्मण वि. सावंत,
शासनाचे अवर सचिव.

GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT (I.T.)

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutama Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032, Dated the 5th October 2021.

NOTIFICATION

AADHAAR (TARGETED DELIVERY OF FINANCIAL AND OTHER SUBSIDIES BENEFITS AND SERVICES) ACT, 2016.

DBT/2019/CR. No. 170/Sec 1/39.—Whereas, use of Aadhaar number as identity for delivery of services or benefits or subsidies simplifies the State Government, delivery processes, brings transparency and efficiency and enables beneficiaries to get their entitlements directly in a convenient and seamless manner and Aadhaar by obviating the need to produce the multiple documents to prove one's identity; and whereas, Maharashtra Council of Agriculture Education and Research (MCAER) and Maharashtra Animal and Fishery Sciences University(MAFSU), Farmer Schemes (hereinafter referred as "the Departments") under Agriculture Department, are administering the Schemes mentioned in **Schedule** appended hereto (hereinafter referred as "the Schemes") to disburse the benefits/subsidies to individuals Aadhaar linked bank accounts which are being implemented through M/s Maharashtra IT Corporation Limited (hereinafter referred as "the implementing agency");

And whereas, under the scheme, benefits in the form of cash subsidies (herein referred as "the benefit") are disbursed to the Individual beneficiaries (hereinafter referred as "the beneficiaries") which is being implemented through the implementing agency as per the extant Schemes guidelines;

And whereas the aforesaid scheme involves recurring expenditure incurred from the Consolidated Fund of the State of Maharashtra;

Now, therefore, in pursuance of the provisions of section 7 of the Aadhaar (Targeted Delivery of Financial and other Subsidies, Benefits and Services) Act, 2016 (18 of 2016) (hereinafter referred to as the said Act), and in the supersession of the Government Notification, General Administration Department, No. DBT 2019/ CR. No. 170/ Sec 1/39, dated 3rd March 2020, the Government of Maharashtra hereby notifies the following, namely :—

1. An individual desirous of availing the benefits under the Scheme shall hereby be required to furnish proof of possession of the Aadhaar number or undergo Aadhaar authentication
2. Any individual desirous of availing the benefit under the Schemes, who does not possess the Aadhaar number or, has not yet enrolled for Aadhaar, shall be required to make application for Aadhaar enrolment before registering for the scheme provided individual is entitled to obtain Aadhaar as per Section-3 of the said Act and such individuals may visit any Aadhaar enrolment centre (list available at Unique Identification Authority of India (UIDAI) (website: www.uidai.gov.in), to get enrolled for Aadhaar.
3. As per **regulation 12** of the Aadhaar (Enrolment and Update) Regulations, 2016, the Department through its implementing agency, is required to offer Aadhaar enrolment facilities for the beneficiaries who are not yet enrolled for Aadhaar and in case there is no Aadhaar enrolment centre located in the respective Block or Taluka or Tehsil , the Department through its implementing agency shall provide Aadhaar enrolment facilities at convenient locations in coordination with the existing Registrars of UIDAI or becoming UIDAI Registrar themselves :

Provided that, till the time Aadhaar is assigned to the Individual, benefit under the Scheme shall be given to such individual, subject to the production of the documents required under the schemes, namely :—

I: For children below 18 years old:

- (a) if the child has been enrolled after attaining the age of five years (with biometrics collection), his Aadhaar Enrolment Identification slip, or of bio-metric update identification slip; and
- (b) any one of the following documents, namely:-
  - (i) Birth Certificate; or Record of birth issued by the appropriate authority; or
  - (ii) School identity card, duly signed by the Principal of the school, containing parents' names; and
- (c) any one of the following documents as proof of relationship of the beneficiary with the parent or legal guardian as per the extant Scheme guidelines, namely:-
  - (i) Birth Certificate; or Record of birth issued by the appropriate authority; or
  - (ii) Ration Card; or
  - (iii) Ex-Servicemen Contributory Health Scheme (ECHS) Card; or Employees' State Insurance Corporation (ESIC) Card; or Central Government Health Scheme (CGHS) Card; or
  - (iv) Pension Card; or
  - (v) Army Canteen Card; or
  - (vi) any Government Family Entitlement Card; or
  - (vii) any other document as specified by the Department:

II: For beneficiaries above 18 years old:

- (a) if he has enrolled, his Aadhaar Enrolment Identification slip; and
- (b) any one of the following documents, namely :-
  - (i) Bank or Post office Passbook with Photo; or
  - (ii) Permanent Account Number (PAN) Card; or
  - (iii) Passport; or
  - (iv) Ration Card; or
  - (v) Voter Identity Card; or
  - (vi) MGNREGA Card; or
  - (vii) Kisan Photo Passbook; or
  - (viii) Driving license issued by the Licensing Authority under the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988); or
  - (ix) Certificate of identity having photo of such person issued by a Gazetted Officer or a Tehsildar on an official letter head; or any other document as specified by the Department:

Provided further, that the above documents shall be checked by an officer specifically designated by the Department for that purpose.

2. In order to provide benefits to the beneficiaries under the Scheme conveniently, the Department through its Implementing Agency shall make all the required arrangements to ensure that wide publicity through media shall be given to the beneficiaries to make them aware of the requirement of Aadhaar.

3. In all cases, where Aadhaar authentication fails due to poor biometrics of the beneficiaries or due to any other reason, the following remedial mechanisms shall be adopted, namely:—

- (a) in case of poor fingerprint quality, iris scan or face authentication facility shall be adopted for authentication, thereby the Department through its Implementing Agency shall make provisions for iris scanners or face authentication along with finger-print authentication for delivery of benefits in seamless manner;
- (b) in case the biometric authentication through fingerprints or iris scan or face authentication is not successful, wherever feasible and admissible authentication by Aadhaar One Time Password or Time-based One-Time Password with limited time validity, as the case may be, shall be offered;
- (c) in all other cases where biometric or Aadhaar One Time Password or Time-based One-Time Password authentication is not possible, benefits under the scheme may be given on the basis of physical Aadhaar letter whose authenticity can be verified through the Quick Response code printed on the Aadhaar letter and the necessary arrangement of Quick Response code reader shall be provided at the convenient locations by the Department through its Implementing Agency.

4. Notwithstanding anything contained herein above, no child shall be denied benefits under the Scheme in case of failure to establish his identity by undergoing authentication, or furnishing proof of possession of Aadhaar number, or in the case of a child to whom no Aadhaar number has been assigned, producing an application for enrolment. The benefit shall be given to him by verifying his identity on the basis of other documents as mentioned in clauses I (b) and I (c) of the proviso of sub-paragraph (3) of paragraph 1, and where benefits are given on the basis of such other documents, a separate register shall be maintained to record the same, which shall be reviewed and audited periodically by the Department through its Implementing Agency.

5. This notification shall come into effect from the date of its publication in the *Official Gazette*.

Schedule

Sr. No.	Department	Scheme	Implementing Agency (Office)
1	Agriculture Department	Dr. Panjabrao Deshmukh Vasatigruh Nirvah Bhatta Yojna (MAFSU)	Maharashtra IT Corporation Limited
2		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulkh Shishyavrutti Yojna(EBC)	
3		Dr. Panjabrao Deshmukh Vasatigruh Nirvah Bhatta Yojna (AGR)	Maharashtra IT Corporation Limited
4		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulkh Shishyavrutti Yojna(EBC)	

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

LAXMAN SAWANT,
Under Secretary to Government.

GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT (I.T.)

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutama Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032, Dated the 5th October 2021.

NOTIFICATION

AADHAAR (TARGETED DELIVERY OF FINANCIAL AND OTHER SUBSIDIES BENEFITS AND SERVICES) ACT, 2016.

DBT/2019/CR. No. 170/Sec 1/39.—Whereas, use of Aadhaar number as identity for delivery of services or benefits or subsidies simplifies the State Government, delivery processes, brings transparency and efficiency and enables beneficiaries to get their entitlements directly in a convenient and seamless manner and Aadhaar by obviating the need to produce the multiple documents to prove one's identity; and whereas, Maharashtra Council of Agriculture Education and Research (MCAER) and Maharashtra Animal and Fishery Sciences University(MAFSU), Farmer Schemes (hereinafter referred as “the Departments”) under Agriculture Department, are administering the Schemes mentioned in **Schedule** appended hereto (hereinafter referred as “the Schemes”) to disburse the benefits/subsidies to individuals Aadhaar linked bank accounts which are being implemented through M/s Maharashtra IT Corporation Limited (hereinafter referred as “the implementing agency”);

And whereas, under the scheme, benefits in the form of cash subsidies (herein referred as “the benefit”) are disbursed to the Individual beneficiaries (hereinafter referred as “the beneficiaries”) which is being implemented through the implementing agency as per the extant Schemes guidelines;

And whereas the aforesaid scheme involves recurring expenditure incurred from the Consolidated Fund of the State of Maharashtra;

Now, therefore, in pursuance of the provisions of section 7 of the Aadhaar (Targeted Delivery of Financial and other Subsidies, Benefits and Services) Act, 2016 (18 of 2016) (hereinafter referred to as the said Act), and in the supersession of the Government Notification, General Administration Department, No. DBT 2019/ CR. No. 170/ Sec 1/39, dated 3rd March 2020, the Government of Maharashtra hereby notifies the following, namely :—

1. An individual desirous of availing the benefits under the Scheme shall hereby be required to furnish proof of possession of the Aadhaar number or undergo Aadhaar authentication
2. Any individual desirous of availing the benefit under the Schemes, who does not possess the Aadhaar number or, has not yet enrolled for Aadhaar, shall be required to make application for Aadhaar enrolment before registering for the scheme provided individual is entitled to obtain Aadhaar as per Section-3 of the said Act and such individuals may visit any Aadhaar enrolment centre (list available at Unique Identification Authority of India (UIDAI) (website: www.uidai.gov.in), to get enrolled for Aadhaar.
3. As per **regulation 12** of the Aadhaar (Enrolment and Update) Regulations, 2016, the Department through its implementing agency, is required to offer Aadhaar enrolment facilities for the beneficiaries who are not yet enrolled for Aadhaar and in case there is no Aadhaar enrolment centre located in the respective Block or Taluka or Tehsil , the Department through its implementing agency shall provide Aadhaar enrolment facilities at convenient locations in coordination with the existing Registrars of UIDAI or becoming UIDAI Registrar themselves :

Provided that, till the time Aadhaar is assigned to the Individual, benefit under the Scheme shall be given to such individual, subject to the production of the documents required under the schemes, namely :—

I: For children below 18 years old:

- (a) if the child has been enrolled after attaining the age of five years (with biometrics collection), his Aadhaar Enrolment Identification slip, or of bio-metric update identification slip; and
- (b) any one of the following documents, namely:-
  - (i) Birth Certificate; or Record of birth issued by the appropriate authority; or
  - (ii) School identity card, duly signed by the Principal of the school, containing parents' names; and
- (c) any one of the following documents as proof of relationship of the beneficiary with the parent or legal guardian as per the extant Scheme guidelines, namely:-
  - (i) Birth Certificate; or Record of birth issued by the appropriate authority; or
  - (ii) Ration Card; or
  - (iii) Ex-Servicemen Contributory Health Scheme (ECHS) Card; or Employees' State Insurance Corporation (ESIC) Card; or Central Government Health Scheme (CGHS) Card; or
  - (iv) Pension Card; or
  - (v) Army Canteen Card; or
  - (vi) any Government Family Entitlement Card; or
  - (vii) any other document as specified by the Department:

II: For beneficiaries above 18 years old:

- (a) if he has enrolled, his Aadhaar Enrolment Identification slip; and
- (b) any one of the following documents, namely :-
  - (i) Bank or Post office Passbook with Photo; or
  - (ii) Permanent Account Number (PAN) Card; or
  - (iii) Passport; or
  - (iv) Ration Card; or
  - (v) Voter Identity Card; or
  - (vi) MGNREGA Card; or
  - (vii) Kisan Photo Passbook; or
  - (viii) Driving license issued by the Licensing Authority under the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988); or
  - (ix) Certificate of identity having photo of such person issued by a Gazetted Officer or a Tehsildar on an official letter head; or any other document as specified by the Department:

Provided further, that the above documents shall be checked by an officer specifically designated by the Department for that purpose.

2. In order to provide benefits to the beneficiaries under the Scheme conveniently, the Department through its Implementing Agency shall make all the required arrangements to ensure that wide publicity through media shall be given to the beneficiaries to make them aware of the requirement of Aadhaar.

3. In all cases, where Aadhaar authentication fails due to poor biometrics of the beneficiaries or due to any other reason, the following remedial mechanisms shall be adopted, namely:-

- (a) in case of poor fingerprint quality, iris scan or face authentication facility shall be adopted for authentication, thereby the Department through its Implementing Agency shall make provisions for iris scanners or face authentication along with finger-print authentication for delivery of benefits in seamless manner;
- (b) in case the biometric authentication through fingerprints or iris scan or face authentication is not successful, wherever feasible and admissible authentication by Aadhaar One Time Password or Time-based One-Time Password with limited time validity, as the case may be, shall be offered;
- (c) in all other cases where biometric or Aadhaar One Time Password or Time-based One-Time Password authentication is not possible, benefits under the scheme may be given on the basis of physical Aadhaar letter whose authenticity can be verified through the Quick Response code printed on the Aadhaar letter and the necessary arrangement of Quick Response code reader shall be provided at the convenient locations by the Department through its Implementing Agency.

4. Notwithstanding anything contained herein above, no child shall be denied benefits under the Scheme in case of failure to establish his identity by undergoing authentication, or furnishing proof of possession of Aadhaar number, or in the case of a child to whom no Aadhaar number has been assigned, producing an application for enrolment. The benefit shall be given to him by verifying his identity on the basis of other documents as mentioned in clauses I (b) and I (c) of the proviso of sub-paragraph (3) of paragraph 1, and where benefits are given on the basis of such other documents, a separate register shall be maintained to record the same, which shall be reviewed and audited periodically by the Department through its Implementing Agency.

5. This notification shall come into effect from the date of its publication in the *Official Gazette*.

Schedule

Sr. No.	Department	Scheme	Implementing Agency (Office)
1	Agriculture Department	Dr. Panjabrao Deshmukh Vasatigruh Nirvah Bhatta Yojna (MAFSU)	Maharashtra IT Corporation Limited
2		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulkh Shishyavrutti Yojna(EBC)	
3		Dr. Panjabrao Deshmukh Vasatigruh Nirvah Bhatta Yojna (AGR)	Maharashtra IT Corporation Limited
4		Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulkh Shishyavrutti Yojna(EBC)	

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

LAXMAN SAWANT,
Under Secretary to Government.